

Чланак Ларија Батлера, првог замјеника високог представника “Више радних мјеста и виши животни стандард до краја 2007. године?”

Више радних мјеста и виши животни стандард до краја 2007. године?

Како се мој мандат у Босни и Херцеговини приближава крају, и даље сам оптимистичан у погледу будућности ове земље, ако ништа друго, због упорности коју су показали предузетници у овој земљи. У многим случајевима, то су људи који су успјешно покренули своја предузећа *упркос* недостацима у пословном окружењу. У коначној линији, вјерујем да ће њихова упорност тријумфовати над нефлексибилношћу која исувише често карактерише став администрације према развоју пословног сектора.

У тржишној економији која нормално функционише, инвестиције доводе до стварања нових радних мјеста, а радна мјеста до пораста животног стандарда. Сви се можемо сложити да се у Босни и Херцеговини то не дешава довољно брзо.

Мислим да је ситуација таква зато што су људи који су одговорни за пословно окружење, исти они људи који су управо

потрошили три мјесеца препирући се о томе ко ће управљати којим министарством у влади, усредсредили своју пажњу на *расподјелу* богатства умјесто да помогну у његовом *стварању*.

Током предизборне кампање политичари су причали дивне приче о томе како ће, ако буду изабрани, отворити нова радна мјеста, смањити бирократију, појачати социјалну заштиту и побољшати квалитет живота.

Сада је дошло вријеме да органи власти преведу изборна обећања у конкретна дјела. Ако учине праве ствари, стварна побољшања могла би бити видљива већ крајем 2007. године. Ако *не учине* праве ствари, десиће се супротно – више сиромаштва, више криминала, више исељења, мање услуга и мање радних мјеста. Шта је, онда, потребно учинити?

Међународне финансијске институције се слажу да реструктурирање и приватизација државних предузећа морају бити приоритет; измјена закона о раду тако да послодавци и радници могу ефикасније сарађивати такође би требало да буду у врху приоритета нових органа власти, а релевантне институције морају почети радити много озбиљније на поједностављивању процедура и убрзавању мјера за добијање свих потребних дозвола за покретање бизниса у овој земљи, те у исто вријеме олакшати затварање неуспјешних предузећа.

Оно што је неприхватљиво јесте да је у транзицијском индексу Европске банке за обнову и развој Босна и Херцеговина тренутно посљедња међу свим европским економијама у транзицији. А на ранг листи Свјетске банке, којом се оцјењује колико је лако пословати у различитим земљама, Босна и Херцеговина је спала са 91. на 95. мјесто.

Због тога је најхитнији приоритет за нове органе власти да убрзају приватизацију, измијене законе о раду и поједноставе бирократију у пословном сектору. То ће појачати конкурентност Босне и Херцеговине и помоћи да се створи пословно окружење које ће почети привлачити много више страних улагања.

У неким дијеловима Босне и Херцеговине, можемо већ сада видјети како брзо се могу остварити позитивни резултати. Међутим, у Федерацији БиХ у протекле двије године, уз изузетак Енергопетрола, није реструктурирано нити приватизовано нити једно велико предузеће. Чак се и предузећима која су *де фацто* банкротирала дозволило да наставе нагомилавати јавни дуг и уништавати пословно окружење у којем конкурентна предузећа морају дјеловати.

Нови органи власти не морају измишљати топлу воду. Мјере које је потребно предузети су већ израђене – путем општег консензуса између коалиционих партнера, и кроз услове за окончање процеса стабилизације и придруживања и европско партнерство. Те мјере укључују следеће:

- Доношење закона о облигационим односима, како би се примјењивао један јединствен комерцијални закон, транспарентно и једноставно, у цијелој земљи;
- Национално фискално вијеће мора постати потпуно оперативно и усагласити ефикасан и праведан механизам за расподјелу јавних прихода;
- Централизација банкарске супервизије, како би се ојачале гаранције за штедише и ослободило више капитала за улагања у нова радна мјеста;
- Доношење Закона о платама, који ће босанскохерцеговачке институције учинити економичнијим и припремити их за рад у Европи;
- Успостављање државне институције за прикупљање корисних статистичких података, без којих је изузетно тешко остварити ефикасно економско планирање и проширену сарадњу са европским институцијама;
- Окончати сада већ двије године дугу иницијативу да се смањи вријеме потребно за регистрацију предузећа у Босни и Херцеговини, са више од мјесец дана на мање од седмицу дана.
- Спровођење државног Закона о измирењу потраживања по основу старе девизне штедње, без предложених измјена и

допуна које би земљу гурнуле у стечај; и

- Поништење федералних закона о правима демобилисаних бораца и чланова њихових породица и цивилних жртава рата, нагло и ужурбано донесених предизборних закона који ће, ако остану на снази, преусмјерити оскудна средства намијењена пензионерима, образовању и здравственој заштити, те угрозити економску одрживост Федерације БиХ.

Ове иницијативе нису попут нуклеарне физике – то су логични кораци, доказани у свакој новој земљи чланици Европске уније. Све што је потребно од новоизабраних институција управљања јесте воља и организацијска способност да те иницијативе спроведу кроз законодавни процес.

У прољеће ће високи представник и специјални представник ЕУ предсједавати великом конференцијом о економској политици, на којој ће се окупити државни званичници, али и представници радника, предузетника и великих предузећа. Циљ ће бити да се усагласи временски оквир за доношење и спровођење ових и других економских реформи.

Нове власти су суочене са једноставним избором: више радних мјеста и виши животни стандард, или више криминала и више сиромаштва до краја 2007. године. Истински вјерујем да је у њиховој моћи да изаберу прву опцију, односно више радних мјеста и виши животни стандард.

Амбасадор Лоренс Батлер је први замјеник високог представника.